

alle 'tghene daer van dependeert, ghedaen sal werden. Des t'oirconden hebben wy den zeghel ter saecken der voorfsz. Stadt ende Lande, hier onder op 't spatium van desen doen drucken, desen 6 April, anno 1577. Onder teeckent, Mattheus Berghen; ende was bezeghelt met eenen opgedruften zeghel met groenen wassē.

Ende dat de voorfsz. Gecommitteerde, uyt krachte der selver commissie aen sijne Excellentie gheexhibeert hadden seeckere poincten ende articulen, op de welcke sy bereedt waren, volghende die pacificatie tot Gendt ghemaeckt, haer te begheven onder den Gouverneur van sijne Vorstelijcke ghenade; soo heeft sijne Vorstelijcke ghenade daer op schriftelijck gheantwoordt, ende de voorfsz. Gecommitteerde hebbende op de selve andwoorde gherepliceert, hebben eyndelijcken de voorfsz. Heere Prince, ende Staten van Hollandt ende Zeelandt ter eenre, ende die voorfsz. Gecommitteerde ter andere zijden, ghesloten ende veraccordeert, sluyten ende accorderen midts desen, de poincten ende articulen hier naer volghende:

- I. In den eersten, aenghesien de Stadt ende jurisdictie vander Tholen tot noch toe altijd by d'exercitie van de Catholijcke Roomsche religie ghebleven is, soo is mijn Heere de Prince voorghenoemt, te vreden, dat in de voorfsz. Stadt ende 'tghebiect van dier, d'exercitie van de selve religie ghecontinueert worde, beloovende by desen t'onderhouden alles wes desen aengaende by 'tvierde artijckel van de pacificatie gheaccordeert ende besloten is; ende dien volghende niet toe te laten, dat yemande van wat conditie ende qualiteyt hy zy, binnen der voorfsz. Stede van Tholen ende ghebiect der selver, yet attentere dat teghens de gemeene ruste ende vrede soude moghen zijn, ende sonderlinghe jeghens de voorfsz. Catholijcke Roomsche religie, ende d'exercitie van dien; noch oock dat yemandt ter causen van dien, geinjuriert, gheirriteert, of van gelijcke acten gheschandaliseert worde, behoudens, dat so wel die van Hollandt ende Zeelandt, als alle andere, gheoorloft zy binnen der voorfsz. Stede van Tholen, ende 'tghebiect der selver, in alle vryheydt ende verseeckertheyt te hanteren, gaen ende keeren, wonen, ende trafijcqueeren koopmansghewijse, ende andersints, sonder in der conscientie onderlocht, oft ter causen van dien, in eenigher manieren ghemolesteert ofte gheinquieteert te worden; nemende sijne Excellentie ten sijne voorschreven, in sijne protectie ende sauvegarde, alle Kercken, Godtshuysen, ende Gheestelijcke plaetsen der voorschreven Stede, ende 'tghebiect van dier, met

¶ ¶ ¶

allen

allen Gheestelijcken personen van de voorschreven Catholijcke religie, dier jeghenwoordigh zijn, ende noch sullen willen komen met alle heure goederen ende ghevolgh.

- II.** Is voorts ondersproken, dat die Stadt vander Tholen niet en sal gheregiert worden met eenen Gouverneur, Superintendent, of nieuwe Officieren, ten ware saecke dat den merckelijcken noodt sulcx vereysshende, by den Staten van Hollandt ende Zeelandt, met voorgaende advijs van die van der Stadt bevonden worde goet te wesen, anders daer inne te versien.
- III.** Heeft voorts sijne Excellentie belooft te houden, te maintenireren ende te beschermen, alle de privilegien, handvesten ende keuren, die die van der Tholen voorsz. voor de aenkomste van den Hertoge van Alva in dese Nederlanden hebben ghehad, sonder andere, die sy namaels moghen vercreghen hebben, de welcke sijne Princelijcke Excellentie niet weten en kan, ofte eenighe Landen, Steden, oft particuliere van Hollandt oft Zeelandt souden moghen prejudiceren, oft nadeelich zijn.
- IV.** Wat raectt den schulden by den Staten van Hollandt ende Zeelandt ghemaectt ende ghecontracteert, voor date van desen, daer af sullen die vander Tholen vry ende exempt blijven; maer sullen die van de voorsz. Stadt ende Lande vander Tholen, na date van desen, ghehouden wesen heure quote ende portie te ghelden in alle contributien, lasten, ende quotifiatien, die ten oirboore der ghemeene Landen by ghemeen accoordt der Staten van Hollandt ende Zeelandt, over de selve Provincien jeghenwoordelijck zijn opgheset ende inghestelt, oft hier naermaels sullen inghestelt ende opgheset worden.
- V.** Belanghende 'tversoeck by die vander Tholen ghedaen, om te hebben exemptie van guarnisoenen ende soldaten, belooft sijne Excellentie, dat die vander Tholen met gheene guarnisoenen ofte soldaten en sullen beswaert worden, ten ware dat den merckelijcken noodt sulcx ware vereysshende, ende dat by goet goetduncken van de voornoemde Staten van Hollandt ende Zeelandt, ende by voorweten des Magistraets der voorsz. Stadt; welverstaende, dat soo vele de reste van 't Eylandt vander Tholen aengaet om eenich guarnisoen in eenighe plaetsen desselfs te houden ofte te legghen, 'tselve sal blijven tot dispositie van sijne Princelijcke Excellentie, om als Gouverneur van wegen Konincklijcke Majesteit daer inne te versien, also tot den besten nut, oirboor, vrede, ende gerusticheyt des Landts sal behooren.

VI. Voor

VI. Voor soo vele aengaet het gheschut binnen der selver Stede zijnde, is gheaccordeert, dat 'tselve gheschut ende ammonitie sal aldaer blijven tot verseeckeringhe der selver Stadt, ende tot dienst van de Konincklijke Majesteyt.

VII. Alle welcke poincten ende artijckelen die Princelijcke Excellentie, ende Staten van Hollandt ende Zeelandt, midtsgaders die Ghecommitteerde vander Tholen, yder in sijnen regardt beloofd hebben, ende belooven midts desen te onderhouden, sonder daer tegens te contraveniëren in eenigher manieren.

Aldus overkommen, veraccordeert ende besloten onder die signature ende zeghel van de voorz. Heete Prince van Orangjen ter eenre, ende den voorghenoemden Ghecommitteerden ter andere zijden, binnen der Stadt van Dordrecht, op den 17 dach van April, anno 1577.

Als nu de saecken dus wel in Zeelandt afliepen, viel men aen het hermaecken ende stoppen van de dijcken, die niet soo seer door onghestuymicheyt van het water, als wel door de inlandtsche oorloghen, soo wel van de Nassausche, als de Spangjaert, tot hare verseeckeringhe, ende volvoeren van haer voornemen, gheschonden ofte doorghestecken waren.

Op het volghende jaer 1578, hebben die van ter Goes aen den Prins van Orangjen versocht acte van non prejuditie, aengaende de voorverhaelde satisfactie haer ghegheven, op de toelatinghe van d'exercitie van de Ghereformeerde religie. De welcke haer oock met dese brief vergunt is;

Mijn ghenadighen Heere, die Prince van Orangjen, Grave van Nassau, van Catzenellebogh, Vianden, Dietz, Buyren, Leerdam, &c. Heere ende Baron van Breda, van Dieft, van Grimbergen, Arlay, Nazaroy, &c. Erf-Burghgrave van Antwerpen ende van Besançon, Gouverneur van Brabant, Hollandt, Zeelandt, West-Vrieslant, ende Utrecht, Lieutenant Generael van den doorsluchtichsten Prince Matthias, by der gratien Godts, Eertz-Hertoghe van Oostenrijck, Hertogh van Bourgoingnen, &c. Gouverneur ende Capiteyn Generael over de Nederlanden van herwaerts over, Gehoort hebbende 'traport van seeckere Requeste, ghepresenteert uyt den name van Bailliu, Burghemeesters, ende Schepenen der Stede van der Goes, inhoudende, hoe dat sy, om meerder inconvenienten te schouwen, hebben ghetollereert, dat hun exercitie van de Roomsche religie binnen der voorz. Stede gheperturbeert zy, ende gheheelijck cesseert, midts protestatie, dat sy sulcx nochtans hebben laten gheschieden sonder prejuditie van de poincten

¶ ¶ ¶ ¶ 2

ende